

Schimbarea la Față, mărturia care a întărit credința apostolilor înainte de Cruce

În fiecare an, la 6 august, Biserica Ortodoxă prăznuiește Schimbarea la Față a Domnului, unul dintre cele douăsprezece Praznice Împărătești. Sărbătoarea este consemnată de Sfinții Evangheliști Matei, Marcu și Luca și ocupă un loc aparte în istoria mântuirii, deoarece reprezintă momentul în care Hristos le-a arătat, pentru puțin timp, ucenicilor Săi slava Dumnezeirii Sale. Nu a fost o minune săvârșită înaintea mulțimilor și nici o demonstrație de putere. Pe Muntele Tabor au fost de față doar trei apostolici: Petru, Iacov și Ioan, cei care aveau să fie martori și ai altor momente hotărâtoare din viața Mântuitorului.

Ionela CHIRCU

Drumul spre Tabor începe, de fapt, cu câteva zile înainte. În apropierea Cezareei lui Filip, Hristos îi întreabă pe ucenici cine cred oamenii că este El. Răspunsurile sunt diferite: unii îl socotesc Ioan Botezătorul, alții pe Ilie sau pe unul dintre proroci. Atunci, Simon Petru rostește mărturisirea care avea să rămână temelia credinței creștine: "Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu Celui viu". La scurt timp după această mărturisire, Mântuitorul începe să le vorbească despre pătimirile, moartea și Învierea Sa. Apostolilor le era greu să înțeleagă că Înviătorul pe care îl urmau cu atâta încredere avea să fie batjocorit și răstignit. Tocmai de aceea, Schimbarea la Față avea să le întărească sufletele înaintea încercărilor care urmau.

"Fața Lui a strălucit ca soarele"

Evangheliștii spun că Iisus i-a luat cu El pe Petru, Iacov și Ioan și a urcat pe un munte înalt pentru rugăciune. Nu știm cu certitudine dacă locul a fost actualul Munte Tabor, însă tradiția creștină îl identifică încă din primele veacuri cu acest munte din Galileea. În secolul al IV-lea, aici a fost ridicată o biserică, iar de atunci Taborul a devenit unul dintre cele mai importante locuri de pelerinaj din Țara Sfântă. Muntele are o semnificație aparte în paginile Sfintei Scripturi. Pe munte, Moise a primit Tablele Legii. Pe Muntele Carmel, prorocul Ilie a apărut credința în Dumnezeu cel viu. Tot pe un munte avea să fie rostită Predica de pe Munte, iar Golgota, locul Răstignirii,

se află tot pe o înălțime. În limbajul biblic, muntele nu este doar un reper geografic, ci locul întâlnirii dintre Dumnezeu și om, spațiul în care zgomotul lumii rămâne jos, iar rugăciunea urcă nestingerită. În timp ce Se ruga, chipul lui Hristos s-a schimbat înaintea ucenicilor. Sfântul Evanghelist Matei spune că "fața Lui a strălucit ca soarele, iar hainele Lui s-au făcut albe ca lumina". Marcu adaugă că veșmintele Sale au devenit atât de albe „cum nu le poate albi nimeni pe pământ”. Nu era vorba despre o lumină obișnuită, asemenea celei pe care o vedem în fiecare zi. Sfinții Părinți explică faptul că apostolii au fost învredniți să vadă, atât cât putea firea omenească să cuprindă, slava dumnezeiască a Fiului lui Dumnezeu. Hristos nu S-a schimbat atunci, pentru că El este neschimbător. Cei care s-au schimbat au fost ucenicii, cărora Dumnezeu le-a deschis ochii pentru a înțelege cine este cu adevărat Înviătorul lor. Alături de Mântuitor au apărut Moise și Ilie. Alegerea lor nu este întâmplătoare. Moise este omul prin care Dumnezeu a dat Legea poporului ales, iar Ilie este prorocul care a apărut credința într-o perioadă în care mulți israeliți se închinau idolilor. Prin prezența lor pe Tabor, Legea și Proorocii mărturisesc că Iisus este Mesia cel vestit de veacuri. În același timp, cei doi reprezintă întreaga omenire: Moise este simbolul celor care au trecut prin moarte, iar Ilie al celor ridicați la cer fără să guste moartea. Înaintea lui Hristos se întâlnesc, astfel, Cerul și pământul, trecutul și viitorul, în-

treaga istorie a mântuirii. Sfântul Evanghelist Luca oferă un detaliu pe care ceilalți evangheliști nu îl consemnează. Moise și Ilie vorbeau cu Hristos despre ceea ce urma să se petreacă la Ierusalim. Discuția lor avea în centru Pătimirile, moartea și Învierea Domnului. Așadar, lumina Taborului nu poate fi despărțită de lumina Învierii. Cele două momente se completează reciproc: pe Tabor, apostolii primesc puterea de a trece peste șocul Crucii, iar după Înviere aveau să înțeleagă pe deplin ceea ce văzuseră pe munte.

Iată, Dumnezeu ne dăruiește întotdeauna puterea de a merge mai departe!

Coborârea slavei dumnezeiești pe Tabor a fost însoțită de un alt semn care avea să întărească și mai mult credința apostolilor. Un nor luminos i-a învăluit, iar din mijlocul lui s-a auzit glasul Tatălui: "Acesta este Fiul Meu Cel iubit, în Care am binevoit; pe Acesta ascultați-L!" Aceleași cuvinte fuseseră rostite și la Botezul Domnului, pe malul Iordanului, însă de această dată ele sunt adresate în mod direct ucenicilor. Nu mai este doar o mărturie despre dumnezeirea lui Hristos, ci și un îndemn limpede: oamenii sunt chemați

să-I asculte cuvântul și să-I urmeze învățătura. În Sfânta Scriptură, norul este semnul prezenței lui Dumnezeu. El a călăuzit poporul lui Israel în timpul călătoriei prin pustiu, a acoperit Muntele Sinai când Moise a primit Tablele Legii și a umplut Templul din Ierusalim la sfințirea lui. Pe Tabor, norul nu ascunde slava lui Dumnezeu, ci o face accesibilă oamenilor atât cât poate fi ea înțeleasă și primită de firea omenească. Însăpămânați de cele văzute și auzite, apostolii au căzut cu fața la pământ. Evangheliile surprind însă un gest de o mare delicatețe. Hristos Se apropie de ei, îi atinge și le spune: "Sculțați-vă și nu vă temeți!" În câteva cuvinte se regăsește întreaga relație dintre Dumnezeu și om. În fața puterii dumnezeiești, omul își descoperă neputința, dar Dumnezeu nu îl lasă pradă fricii, ci îl ridică și îi redă curajul de a merge mai departe. De-a lungul veacurilor, Sfinții Părinți au tălcut îndelung acest moment. Sfântul Ioan Gură de Aur arată că Schimbarea la Față s-a petrecut înainte de Pătimiri pentru ca apostolii să nu se clatine atunci când îl vor vedea pe Hristos răstignit. Ei trebuiau să știe că suferința nu este semnul neputinței, ci lucrarea prin care avea să fie adusă mântuirea lumii. Ceea ce părea o înfrângere avea să se transforme în cea mai mare biruință asu-

pra păcatului și a morții. Câteva secole mai târziu, Sfântul Grigorie Palama avea să explice că lumina văzută pe Tabor nu este una creată, asemenea luminii soarelui sau a focului, ci lumina necreată, slava veșnică a lui Dumnezeu. Biserica Ortodoxă păstrează această învățătură până astăzi și mărturiseste că apostolii au fost învredniți să vadă, atât cât le-a fost cu putință, strălucirea Dumnezeirii lui Hristos.

Tradiții la români

Schimbarea la Față ocupă un loc aparte și în tradițiile poporului român. În multe sate, ziua de 6 august marchează începutul apropiat al toamnei. Gospodarii aduc la biserică struguri, mere, prune și alte roade ale pământului pentru a fi binecuvântate, mulțumind lui Dumnezeu pentru belșugul primit. Din vechime s-a păstrat credința că până la această sărbătoare nu se gustă din strugurii noi, iar după sfințirea lor primele boabe sunt împărțite și celor săraci ori date de po-mană pentru cei adormiți. În unele zone ale țării se spune că, după Schimbarea la Față, frunzele încep să-și piardă încet verdele puternic, păsările se pregătesc de plecare, iar natura vestește apropierea unui nou anotimp. Dincolo de aceste credințe populare, sărbătoarea păstrează același înțeles de veacuri: nimic din ceea

ce rodește nu este doar rezultatul muncii omului, ci și darul lui Dumnezeu. Mesajul Taborului rămâne la fel de actual și astăzi. Viața fiecărui om cunoaște momente de bucurie, dar și încercări pe care nu le poate înțelege pe deplin. Apostolii au urcat pe munte fără să știe ce aveau să vadă și au coborât fără să înțeleagă încă pe deplin cele petrecute. Abia după Înviere au putut privi acel moment în lumina întregii lucrări a lui Hristos. De multe ori, și omul înțelege rostul unor încercări abia după ce le-a depășit. Schimbarea la Față nu vorbește doar despre slava lui Hristos, ci și despre felul în care credința se întărește. Dumnezeu nu le-a cerut apostolilor să creadă orbește. Le-a oferit, la timpul potrivit, puterea de a vedea ceea ce aveau nevoie pentru a rămâne statornici în ceasul încercării. Același lucru îl arată și această sărbătoare tuturor credincioșilor: înaintea fiecărei cruci pe care omul este chemat să o poarte, Dumnezeu îi dăruiește întotdeauna puterea de a merge mai departe. Schimbarea la Față este mărturia că Hristos este Fiul lui Dumnezeu și că lumina Sa nu s-a stins odată cu încheierea vieții pământești. Ea continuă să lumineze Biserica și inimile celor care îl caută cu credință, nădejde și dragoste, așa cum i-a luminat odinioară pe cei trei apostoli aflați pe Muntele Tabor.